

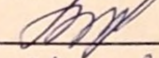
МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ  
УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ І МУЗЕЙНО-  
ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ  
КАФЕДРА ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ

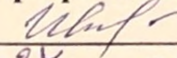
ЗАТВЕРДЖУЮ:

Гарант освітньо-професійної  
програми доц. Марина ЗАЙЦЕВА

  
25 серпня 2020 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Проректор з навчальної роботи  
проф. Інна СТАШЕВСЬКА

  
27 08 2020 р.

Силабус  
навчальної дисципліни

«МІЖКУЛЬТУРНІ КОМУНІКАЦІЇ В ТУРИЗМІ»

Освітньо-професійна програма — Туризмознавство

Спеціальність — 242 Туризм

Галузь знань — 24 Сфера обслуговування

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Харків - 2020

Силабус склала  
старший викладач кафедри туристичного бізнесу, кандидат культурології Яріко  
Мирослава Олексіївна

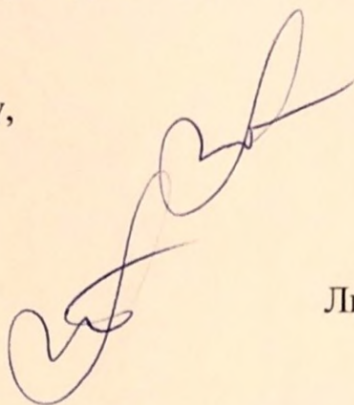
Силабус затверджено на засіданні кафедри туристичного бізнесу,  
протокол № 2 від «25» серпня 2020 р.

Завідувач кафедри туристичного бізнесу,  
доктор культурології, доцент

Любов БОЖКО

Голова групи забезпечення  
доктор культурології, доцент

Любов БОЖКО

A handwritten signature in blue ink, consisting of several loops and a long horizontal stroke at the end, positioned between the two signature blocks.

## 1. Загальна інформація про дисципліну

1	Назва дисципліни	Міжкультурні комунікації в туризмі
2	Викладач	Яріко Мирослава Олексіївна
3	Контактні дані викладача (роб.тел., емейл)	myroslawa.yariko@gmail.com
4	Статус дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	Обов'язкова
5	Рік підготовки	4
6	Семестр	7
7	Лекції (год.)	10
8	Практичні (семінарські, лабораторні) заняття (год.)	20
9	Самостійна робота (год.)	60
10	Індивідуальна робота (год.)	—
11	Кількість кредитів	3
12	Загальна кількість годин	90
13	Види поточного контролю	поточне опитування, виконання командного проекту
14	Вид підсумкового контролю	Залік

## 2. Анотація дисципліни

### 2.1. Місце дисципліни в програмі навчання

Дисципліна «Міжкультурні комунікації в туризмі» є частиною блоку дисциплін, присвячених дослідженню та провадженню комунікацій у туристичній діяльності (таких, як Організація соціальних комунікацій в туризмі, Етика бізнесу або Соціокультурні аспекти бізнес-комунікацій), потребує володіння рідною та іноземними мовами, використовує знання та компетентності, набуті під час вивчення дисциплін суспільно-політичного та психологічного блоків. У свою чергу закладає знання та формує компетентності, які поглиблюються під час викладання таких

дисциплін, як “Спеціалізований туризм”, “Туроперейтинг” тощо. Дисципліна становить підґрунтя для подальшої наукової, практичної роботи та підприємницької діяльності у туристичній сфері.

## **2.2. Пререквізити та постреквізити дисципліни**

Навчальна дисципліна “Міжкультурні комунікації в туризмі” надає можливість актуалізувати теоретичні знання та практичні навички, набуті під час вивчення попередніх дисциплін, та навчитись використовувати їх для провадження міжкультурних комунікацій у підприємницькій діяльності. Дисципліна спонукає розвиток у студентів здатності до критичного аналізу різних світоглядних концепцій та сприяє розвитку здатності вирізняти та нейтралізувати стереотипи у контексті комунікації.

**2.3.** Метою викладання навчальної дисципліни “Міжкультурні комунікації в туризмі” є ознайомлення студентів з теорією та практикою міжкультурних комунікацій.

## **2.4. Завдання вивчення дисципліни.**

Основними завданнями вивчення дисципліни “Міжкультурні комунікації в туризмі” є:

- набуття студентами відповідних знань для практичної діяльності у площині міжнародних бізнес-комунікацій;
- розвиток у студентів здатності до критичного аналізу різних світоглядних концепцій;
- набуття здатності вирізняти стереотипи та уміння їх нейтралізувати або використовувати у комунікації;
- набуття студентами здатності ставити власну мету та реалізовувати її у процесі міжкультурної комунікації.

## **2.5. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни.**

- розуміння та власне осмислення основних світоглядних концепцій і принципів у навчанні і професійній діяльності;
- здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу;
- екологічність мислення та соціальна відповідальність;
- здатність шукати, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел;
- здатність зосереджуватись на якості та результаті при виконанні завдань;
- навички використання інформаційних та комунікативних технологій;
- здатність визначати, формулювати і вирішувати проблеми;
- здатність спілкуватися рідною та іноземною (ними) мовою (мовами);
- навички міжособистісної взаємодії;
- уміння працювати автономно та в команді;
- здатність планувати та управляти власним часом;
- уміння дотримуватись норм здорового способу життя та впроваджувати їх у особистій та професійній діяльності;
- знання і розуміння предметної області своєї професії;
- уміння застосовувати фахові знання на практиці;
- здатність аналізувати туристичний потенціал територій;
- розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного);
- здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, уміння презентувати туристичний інформаційний матеріал;
- здатність використовувати в роботі туристичних підприємств інформаційні технології та офісну техніку;
- здатність визначати індивідуальні туристичні потреби, використовувати сучасні технології обслуговування туристів та вести претензійну роботу;

- здатність до співпраці з діловими партнерами і клієнтами, уміння забезпечувати з ними ефективні комунікації;
- здатність працювати у полікультурному середовищі;
- здатність діяти у правовому полі, керуватися нормами законодавства.

Оскільки дисципліна викладається у 7 семестрі, то є однією з узагальнюючих дисциплін ОПП “Туризмознавство”, очікуваними програмними результатами навчання є набуття студентами уміння:

Знати особливості туристичного продукту у різновидах туризму.

Пояснювати особливості рекреаційної діяльності у різних видах туризму.

Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території і вміти запропонувати напрямок розвитку оптимального для регіону виду туризму.

Застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів з урахуванням індивідуальних потреб.

Розробляти туристичний продукт у різних видах туризму.

Вести необхідні для розробки та впровадження туристичного продукту комунікації українською та іноземними мовами.

Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття.

Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості.

Управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері.

Адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях.

Аргументовано відстоювати свої погляди у розв’язанні професійних завдань.

Виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв’язання.

Приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності.

Професійно виконувати завдання в невизначених та екстремальних ситуаціях.

### **3. Політика дисципліни**

**3.1. Політика виставлення оцінок** (пропущені заняття, відпрацювання пропусків): кожна оцінка виставляється відповідно до розроблених викладачем та заздалегідь оголошених студентам критеріїв, а також мотивується в індивідуальному порядку на вимогу студента; у випадку не виконання всіх зазначених завдань, до заліку здобувач не допускається; пропущені заняття мають бути відпрацьовані (в усній чи письмовій формі).

**3.2. Політика академічної поведінки та доброчесності** (плагіат, поведінка в аудиторії): конфліктні ситуації мають відкрито обговорюватись в академічних групах з викладачем. Плагіат та інші форми нечесної роботи неприпустимі. Недопустимі підказки і списування у ході семінарських занять, контрольних роботах, на заліку. Норми академічної етики: дисциплінованість; дотримання субординації; чесність; відповідальність; використання гаджетів припускається та заохочується лише у контексті роботи на заняттях.

#### 4. Програма навчальної дисципліни:

Тематика курсу					
Тема, план лекції	Форма заняття	Література	Завдання, год.	Вага оцінки	Термін виконання
<b>Тема 1. Прологомени.</b> Термінологія. Історія введення до наукового та академічного простору. Міждисциплінарні зв'язки. Термінологічний апарат. Основні напрямки досліджень міжкультурних комунікацій.	Лекція	[1, 2, 4, 8]	1-2	5 балів	
<b>Тема 2. Світоглядні засади міжкультурних комунікацій.</b> Світогляд. Типи світогляду (світський, релігійний,	Лекція	[1-3, 19, 32, 38]	1-2	10 балів	

квazирелігійний). Менталітет. Проблема гендеру. Практичні висновки з теорії Г. Хофстеде. Трансформація Золотого правила етики відповідно до світогляду.					
<b>Тема 3. Типологія культур та міжкультурна комунікація.</b> Модель вивчення культурних цінностей Герта Хофстеде. Шість вимірів культури: дистанція влади, індивідуалізм-колективізм, чоловіче-жіноче, ставлення до невизначеності, стратегічне мислення. Типове та особливе. Глобальні, локальні культури, контркультура. Субкультура, метакультура.	Лекція	[6, 3і, 4і]	1-4	10 балів	
<b>Тема 4. Крос-культурний менеджмент.</b> Стратифікація культур за сприйняттям часу, простору, дистанцією влади, чоловічим та жіночим, ставленням до старшого та молодшого. Аналіз доступних фото-, аудіо-, відео- та літературних матеріалів.	Лекція, практичне	[1, 2, 4, 6, 13, 38, 1), 3)-4)]	2-12	35 балів	
<b>Тема 5. Провадження комунікацій з представниками країн світу. Реалізація теоретичного матеріалу</b>	практичне	[1, 10, 12, 14, 26, 29 1), 4), 5) — 9), 12)].	2-10	40 балів	



у практиці встановлення комунікації з представниками інших культур основних культурних регіонів світу.					
<b>Разом</b>			30 год	100 бадів	

## 5. Тематика практичних занять

### Практичне заняття № 1

Тема практичного заняття: Крос-культурний менеджмент

1. Мета проведення заняття: ознайомлення студентів з основними принципами роботи крос-культурного менеджменту, набуття відповідних знань для практичної діяльності у площині міжнародних бізнес-комунікацій.

Після виконаної роботи студент повинен

знати: основні світоглядні концепції та принципи їх реалізації у сучасному соціальному просторі;

- основні принципи крос-культурного менеджменту;
- принципи утворення стереотипів, особливо у площині міжкультурних комунікацій;
- загальнолюдські та етнічні моделі менеджменту.

вміти: осмислювати специфіку основних світоглядних концепцій;

- реалізовувати діяльність у туристичній діяльності з позицій соціальної відповідальності;
- провадити підготовку до міжкультурної події;
- виокремлювати стереотипи у площині міжкультурної комунікації та нейтралізувати їх;
- здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, уміння презентувати туристичний інформаційний матеріал;

володіти:

- навичками критичного мислення у площині міжкультурних комунікацій;
- навичками екологічного мислення;
- навичками працювати в команді у ролях, які найкращим чином відповідають особі;
- здатністю організовувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки.

## 2. План практичного заняття

Попередня робота:

1. Розподіл студентів по робочих групах.
2. Вибір напрямку, за яким буде працювати робоча група.
3. Аналіз джерел.
4. Розробка доповіді.

Робота в аудиторії:

1. Презентація доповіді робочої групи у форматі круглого столу.
2. Дискусія.
3. Розробка рекомендацій для робітників підприємств, які працюють у туристичному бізнесі.

### 3. Методичні рекомендації з підготовки та виконання практичних завдань.

а) Студенти мають обрати партнерів для виконання завдання, сформована група має визначитись з сильними та слабкими сторонами учасників, студенти мають бути готовими до розподілу роботи відповідно до можливостей кожного.

б) Робоча група має визначитись з напрямком, у якому буде працювати. Загальна тема роботи — порівняльний аналіз культури праці.

До вибору пропонуються наступні варіанти: Західна, Центральна та Східна Україна; Україна та Росія; Україна та Польща; Україна та Німеччина; Україна та Ізраїль; Україна та США. Можливим є інший вибір, але обов'язковим є узгодження вибору з викладачем.

в) Проводиться аналіз доступних джерел мережі Інтернет, також необхідним є

контакт з особами, які мешкають або працювали у відповідних країнах.

г) Група готує презентацію доповіді у форматі круглого столу.

д) Проводиться обговорення доповіді.

е) Розробляються рекомендації з міжкультурних комунікацій для робітників підприємств, які працюють у туристичному бізнесі.

4. Комплект індивідуальних завдань:

1) Аналіз різниці в культурі праці у різних регіонах України (за критеріями ставлення до часу, простору, приватної власності, старших, навчання молодших, ставлення до жінок, ставлення до дітей, організація робочого простору, організація контролю за якістю виконаної роботи, співвідношення колективного та індивідуального, розподілу відповідальності, нормативів мовчання та говоріння, ставлення до прибутку тощо).

2) Аналіз різниці в культурі праці (Україна та США) (за критеріями ставлення до часу, простору, приватної власності, старших, навчання молодших, ставлення до жінок, ставлення до дітей, організація робочого простору, організація контролю за якістю виконаної роботи, співвідношення колективного та індивідуального, розподілу відповідальності, нормативів мовчання та говоріння, ставлення до прибутку тощо).

3) Аналіз різниці в культурі праці (Україна та Росія) (за критеріями ставлення до часу, простору, приватної власності, старших, навчання молодших, ставлення до жінок, ставлення до дітей, організація робочого простору, організація контролю за якістю виконаної роботи, співвідношення колективного та індивідуального, розподілу відповідальності, нормативів мовчання та говоріння, ставлення до прибутку тощо).

4) Аналіз різниці в культурі праці (Україна та Польща) (за критеріями ставлення до часу, простору, приватної власності, старших, навчання молодших, ставлення до жінок, ставлення до дітей, організація робочого простору, організація контролю за якістю виконаної роботи, співвідношення колективного та індивідуального, розподілу відповідальності, нормативів мовчання та говоріння, ставлення до прибутку тощо).

5) Аналіз різниці в культурі праці (Україна та Німеччина) (за критеріями ставлення до часу, простору, приватної власності, старших, навчання молодших, ставлення до жінок, ставлення до дітей, організація робочого простору, організація контролю за якістю виконаної роботи, співвідношення колективного та індивідуального, розподілу відповідальності, нормативів мовчання та говоріння, ставлення до прибутку тощо).

6) Аналіз різниці в культурі праці (Україна та Ізраїль (за критеріями ставлення до часу, простору, приватної власності, старших, навчання молодших, ставлення до жінок, ставлення до дітей, організація робочого простору, організація контролю за якістю виконаної роботи, співвідношення колективного та індивідуального, розподілу відповідальності, нормативів мовчання та говоріння, ставлення до прибутку тощо).

7) Аналіз різниці в культурі праці (Україна та Туреччина) (за критеріями ставлення до часу, простору, приватної власності, старших, навчання молодших, ставлення до жінок, ставлення до дітей, організація робочого простору, організація контролю за якістю виконаної роботи, співвідношення колективного та індивідуального, розподілу відповідальності, нормативів мовчання та говоріння, ставлення до прибутку тощо).

8) Розробка комплексу рольових навчальних ігор за відповідною тематикою.

5. Список рекомендованих джерел: 1, 2, 4, 6, 13, 38, 1), 3)-4),

## **Практичне заняття № 2**

Тема практичного заняття: Проведення комунікацій з представниками країн світу.

1. Мета проведення заняття: набуття студентами навичок налагодження комунікації з представниками різних країн.

Після виконаної роботи студент повинен

Знати:

- основні світоглядні концепції та принципи їх реалізації у сучасному соціальному просторі;
- основні принципи крос-культурного менеджменту;

- принципи утворення стереотипів, особливо у площині міжкультурних комунікацій;
- загальнолюдські та етнічні моделі менеджменту.

#### Вміти:

- осмислювати специфіку основних світоглядних концепцій;
- реалізовувати діяльність у туристичній діяльності з позицій соціальної відповідальності;
- провадити підготовку до міжкультурної події;
- виокремлювати стереотипи у площині міжкультурної комунікації та нейтралізувати їх;
- здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, уміння презентувати туристичний інформаційний матеріал;
- вільно комунікувати рідною та іноземними мовами, а також з використанням послуг перекладача з представниками різних країн.

#### Володіти:

- навичками критичного мислення у площині міжкультурних комунікацій;
- навичками екологічного мислення;
- навичками працювати в команді у ролях, які найкращим чином відповідають особі;
- здатністю організовувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки.

## 2.План практичного заняття

### Попередня робота:

Розробка комплексу питань до особи. Попереднє обговорення доцільності та якості відповідного комплексу. Розподіл ролей (підготовка до зустрічі, організація технічного супроводу тощо)

### Робота в аудиторії:

1. Організація комфортної для запрошеного гостя атмосфери з урахуванням статевих, вікових, статусних та етнічних особливостей.
2. Коротка доповідь-презентація гостя.
3. Розмова у формі вільних питань та відповідей.
4. Порівняння отриманої інформації з тією, яку було засвоєно на попередніх заняттях.

Інтеграційний етап: письмова фіксація власних висновків за результатами проведеної роботи.

3. Методичні рекомендації з підготовки та виконання практичних завдань.

1. Попередня робота: актуалізація інформації, отриманої на попередніх заняттях, поділіть її поглиблення та уточнення, розробка комплексу цікавих для особи питань.

2. Робота в аудиторії: організація комфортної для запрошеного гостя атмосфери з урахуванням статевих, вікових, статусних та етнічних особливостей, вільна комунікація з запрошеним гостем (як наочна, так і з використанням технічних засобів та сучасного програмного забезпечення), корекція підготовлених питань залежно від наданих відповідей.

3. Інтеграційний етап: письмова фіксація власних висновків за результатами проведеної роботи (об'єм роботи визначається автором. Друкований варіант - від 1 арк до 15 арк. А 4. Аудіо- та відео-варіант — від 5 до 30 хвилин запису).

4. Комплект індивідуальних завдань:

1. Підготувати комплект питань, які стосуються специфіки спеціальності, загальний ракурс питань — міжкультурні комунікації.

2. Підготуватись до комунікації з представником іншої культури (інтелектуально, психологічно, зовнішньо).

3. Брати активну участь у комунікації.

4. Провести пост-аналіз проведеної роботи (акцент на змістовності, об'єм роботи визначається автором, загальні вимоги: друкований варіант - від 1 арк до 15 арк. А 4, аудіо- та відео-варіант — від 5 до 30 хвилин запису).

5. Список рекомендованих джерел: 1, 10, 12, 14, 26, 29 1), 4), 5) — 9), 12).

## 6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Толерантність у міжкультурних комунікаціях	15
2	Конфлікт у міжкультурних комунікаціях (макрорівень, мезорівень, мікрорівень)	15
3	Чоловіче-жіноче у міжкультурних комунікаціях	15
4	Влада та її символіка у міжкультурних комунікаціях	15
	Разом	60

## 7. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Рівень досягнення запланованих результатів навчання перевірятиметься за допомогою таких форм контролю:

Знати особливості туристичного продукту у різновидах туризму – опитування на семінарах та під час екзамену.

Пояснювати особливості рекреаційної діяльності у різних видах туризму – у ході аналізу пропозицій щодо проектів.

Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території і вміти запропонувати напрямок розвитку оптимального для регіону виду туризму – опитування на семінарі, робота у командному проекті.

Застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів з урахуванням індивідуальних потреб – перевірка розробленого проекту на ЦА .

Розробляти туристичний продукт у різних видах туризму – аналіз розробленого проекту.

Вести необхідні для розробки та впровадження туристичного продукту комунікації українською та іноземними мовами – аналіз перебігу семінарів та презентації проекту.

Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття – аналіз перебігу семінарів та проекту.

Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості – аналіз командного проекту.

Управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері – аналіз доповідей на семінарі, екзамені.

Адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях – використання методу таємного взаємооцінювання у порівнянні з самооцінюванням відповідей.

Аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань – створення дискусійних ситуацій на семінарах, лекціях та екзамені та аналіз результатів.

Виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання – у дискусіях під час лекцій, семінарів та аналізу командного проекту.

Приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності – аналіз розробленого командного проекту та внеску кожного члена команди.

Професійно виконувати завдання в невизначених та екстремальних ситуаціях – створення відповідних ситуацій під час лекцій, практичних та семінарів, аналіз поведінки та пропозиції щодо її удосконалення.

## **8. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю**

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Спеціалізований туризм» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Розділ 1 Теми 1-3	Розділ 2. Теми 4-5	Підсумкова форма контролю
25 %	75 %	залік
5 тиждень	15 тиждень	Заліковий тиждень



### Шкала оцінювання:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку
90 – 100	<b>A</b>	зараховано
82-89	<b>B</b>	
74-81	<b>C</b>	
64-73	<b>D</b>	
60-63	<b>E</b>	
35-59	<b>FX</b>	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	<b>F</b>	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

### 11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№	Найменування	Номер теми
1.	Опорні конспекти лекцій;	1-4
2.	Силабус;	1-5
3.	Засоби підсумкового контролю (комплект завдань для підсумкового контролю)	1-5

### РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

#### Основна література

1. Бацевич Ф.С. Українсько-російський словник термінів міжкультурної

- комунікації / Ф.С. Бацевич, Г.Ю.Богданович. – Саки: Фелікс, 2011. –284 с.
2. Берри Дж., Пуртинга А.Х., Сигалл М.Х., Дасен П.Р. Кросс-культурная психология. Исследования и применение. – Харьков: Гуманитарный Центр, 2007. – 560 с.
3. Сучасна медіа культура: контент, концепції, перспективи (українсько-польський досвід) / колективна монографія:[Й.Лось, С.Гавронський, Т.Лильо, М.Уліта та ін.]; – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2012. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://old.journ.lnu.edu.ua/kaf\\_zp/Books/MediaCulture.pdf](http://old.journ.lnu.edu.ua/kaf_zp/Books/MediaCulture.pdf)
4. Wierzbicka Anna. Understanding Cultures through Their Key Words (English, Russian, Polish, German, and Japanese) / Anna Wierzbicka. — New York, Oxford University Press, 1997. — 328 p.
5. Hall Edward T. The Silent Language / Edward T. Hall. – Greenwich, Conn. : Fawcett Publications, 1959. – 322 p.
6. Hofstede Geert, Hofstede Gert Jan, Minkov Michael Cultures and Organizations: Software of the Mind /Geert Hofstede, Gert Jan Hofstede, Michael Minkov. – New York : McGraw-Hill USA, 2010. – 550 p.
7. Hofstede Geert Masculinity and Femininity: The Taboo Dimension of National Cultures. – Thousand Oaks CA : Sage Publications, 1998. – 238 p.

#### Допоміжна

8. Библиер В.С. Культура. Диалог культур // Вопросы философии. – 1989. – № 6.
9. Блавацький С. Стереотипізація образу українців в західних медіа / Сергій Блавацький // Сучасна медіа культура: контент, концепції, перспективи (українсько-польський досвід) / колективна монографія:[Й.Лось, С.Гавронський, Т.Лильо, М.Уліта та ін.]; – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2012. – С.360-367.
10. Богдан С.П. Мовний етикет українців: традиції і сучасність / С.П. Богдан. – К., 2001. – 302 с.
11. Браун Д. Р., Файерстоун Ч. М., Міцкевич Е. Висвітлення конфліктів та становища етнічних меншин // Браун Д.Р., Файерстоун Ч.М., Міцкевич Е. Теле/радіоновини та меншини. – К.: Всеуито, 1996. – 205 с.
12. Гласс Л. «Я читаю ваши мысли» / Лилиан Гласс., 2010. – 352 с.

13. Голубовська І.О. Етнічні особливості мовних картин світу: монографія / І.О.Голубовська. – К.: Логос,2004. – 284 с.
14. Грипась В. Пішки по Дністру / Володимир Грипась // Міжнар. туризм. — 2011. — № 4. — с. 136-140
15. Данилюк І. В. “Мовні конфлікти” та конструювання етнічної і національної ідентичності // Соціальна психологія – Київ, 2005. – № 3 (11) – С. 43-51
16. Донец П.Н. Основы общей теории межкультурной коммуникации / П.Н. Донец. – Харьков: Штрих, 2001. – 384 с
17. Жайворонок В.В. Знаки української культури: словник-довідник / В.В.Жайворонок. – К.:Довіра, 2006. –703 с.
18. Завірюхіна М. За кордон із залізним другом / Марія Завірюхіна // Міжнар. туризм. — 2010. — № 4. — С. 116-119.
19. Зиновьев Д.В. Социокультурная толерантность – ее существенные характеристики / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://res.krasu.ru/paradigma/1/6.html>
20. Зінченко А. Концептуальні ідеї розуміння сутності феномена «комунікативна толерантність» / А.Зінченко // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. – Запоріжжя: б.в., 2009. – Вип. 3(56). – С. 213–219.
21. Козуб Л.С. Специфіка міжкультурної комунікації в текстах усних засобів масової комунікації / Л.С.Козуб. – Київ. : 2000. – 110 с.
22. Куликова Л.В. Коммуникативный стиль в межкультурной парадигме / Л.В. Куликова; Краснояр. гос. пед. ун-т им. В.П. Астафьева. – Монография. – Красноярск, 2006. – 392 с.
23. Лазарчук О. Стереотипи і образи України крізь призму британського тижневика «The Economist»/ Оксана Лазарчук // Сучасна медіа культура: контент, концепції, перспективи (українсько-польський досвід) / колективна монографія:[Й.Лось, С.Гавронський, Т.Лильо, М.Уліта та ін.]; – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2012. – С.232-140
24. М'язова І. Ю. Особливості тлумачення поняття «міжкультурна комунікація» / І. Ю. М'язова // Філософські проблеми гуманітарних наук. – 2006. – № 8 . – С. 108–113.

- Малевиц Ю. Сырная карта мира: Нидерланды, Франция, Италия / Юлия Малевиц // Секретарь-референт. — 2011. — № 8. — С. 88-99.
25. Манакін В.М. Мова і міжкультурна комунікація: навч. посіб. / В.М.Манакін.- К.:ВЦ «Академія», 2012. — 288 с.
26. Махній М. Етноеволюція: науково-пізнавальні нариси. — К. : Влох.ua — 432 с.
27. Наварро Дж., Карлинс М. Я вижу, о чём вы думаете / Д.Наварро, М.Карлинс; пер. с нгл.. О.Г.Белошеев. — Минск «Попурри», 2009. — 336 с.
28. Почепцов Г.Г. Теорія комунікації / Г.Г.Почепцов. — К.:ВЦ «Київський університет», 1999.-308 с.
29. Рапай К. Культурный код: Как мы живем, что покупаем и почему (The Culture Code: An Ingenious Way to Understand Why People Around the World Live and Buy as They Do, Clotaire Rapaille). — Пер с англ. — М: Альпина Бизнес Букс, 2008 — 167 с.
30. Тимофеев Т. Виклики ХХІ століття — дебати про альтернативи // Політична думка. — 1999. — № 4.
31. Фрейд З. По ту сторону принципа удовольствия / [Електронний ресурс]. — Режим доступу: [https://www.gumer.info/bibliotek\\_Buks/Psihol/freyd/po\\_stor.php](https://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Psihol/freyd/po_stor.php).
32. Хоменко Т. ЗМІ в контексті міжкультурного діалогу доби глобалізації / Тетяна Хоменко // Вісник Львівського Університету. — Серія Журналістика. — 2007. — Вип. 30. — С.62-67
33. Хорни К. Невротическая личность нашего времени. Самоанализ / [Електронний ресурс]. — Режим доступу: [www.aifet.com/books/transl\\_v4\\_Horney.pdf](http://www.aifet.com/books/transl_v4_Horney.pdf)
34. Шупік Б. В. Поняття й ефективні методи державного регулювання міжнародного туризму в Україні / Шупік Б. В. // Держава та регіони. — 2010. — № 1. — С. 130-135.
35. Эко У. Отсутствующая структура Введение в семиологию/ [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.philol.msu.ru/~discours/images/stories/speckurs/eco-la-struttura-assente.pdf>
36. Юнг К.-Г. Человек и его символы / К.-Г.Юнг; [под. общ.ред.С.Н.Сиренко].- М.: Серебряные нити, 1998. — 368 с. Манакін В.М. Мова і міжкультурна комунікація: навч. посіб. / В.М.Манакін.- К.:ВЦ «Академія», 2012. — С.32-37.
37. Юнг К.Г. Архетип и символ / [Електронний ресурс]. — Режим доступу:

bookap.info/psyanaliz/yung\_arhetip\_i\_simvol/

38. Юнг К.Г. Очерки по психологии бессознательного / [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

[https://akravchenko.ru/uploads/.../Ung\\_Ocherki\\_po\\_psihologii\\_bessoznatelnogo.pdf](https://akravchenko.ru/uploads/.../Ung_Ocherki_po_psihologii_bessoznatelnogo.pdf)

39. Якобсон Р. Лингвистика и поэтика / [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

[https://monoskop.org/images/0/00/Jakobson\\_Roman\\_Raboty\\_po\\_poetike.pdf](https://monoskop.org/images/0/00/Jakobson_Roman_Raboty_po_poetike.pdf)

40. Яцимирська Марія Моделі міжкультурної персвазії в Інтернеті / Марія Яцимирська // Сучасна медіа культура: контент, концепції, перспективи (українсько-польський досвід) / колективна монографія:[Й.Лось, С.Гавронський, Т.Лильо, М.Уліта та ін.]; – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2012. – С.280-294

### Інформаційні ресурси

1. Бібліотека Харківської державної академії культури

2. Харківська державна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка

3. **Інтернет-ресурси**

1i. <https://www.commisceo-global.com/resources/country-guides/> Commisceo Global Consultancy Ltd

2i. <https://ua.mfa.lt/ua/ua/news> Сайт посольства Литви в Україні

3i. <https://geerthofstede.com/landing-page/> Сторінка Г. Хофстеде

4i. <https://www.hofstede-insights.com/> Офіційний сайт Г. Хофстеде

5i. <https://www.youtube.com/channel/UCUcKSKIAhH7Lzoo08K5KcQ> Канал українського мігранта у Німеччині

6i. <https://www.youtube.com/watch?v=07JYfRGn5IY> Канал українського мігранта у США

7i. <http://usaid.kiev.ua/forum-ukraincev-v-ssha/> Форум українців у США

8i. <https://www.youtube.com/watch?v=z0I2iuC5m8w> Канал українського мігранта у Польщі

9i. <https://www.instagram.com/Mariespb/> Блог про специфіку життя та роботи у Туреччині

10i. <https://www.instagram.com/Listvica/> Блог про специфіку життя та роботи у Стамбулі

11i. <https://www.osce.org/representative-on-freedom-of-media/106289> Сайт OSCE (the Organization for Security and Co-operation in Europe), Організації безпеки та співробітництва у Європі.

12i. <https://en.unesco.org/5-ways-to-counter-hate-speech> Розділ сайту UNESCO, присвячений мові

ненависті